

COLLEGEVOORSTEL

Onderwerp : Tariefonderzoek zorgproducten Wmo en Jeugdwet

Zaak- & documentnr.: Z/24/119641/ADV/24/201650198 **Opsteller:** Marjet van Genugten

Portefeuillehouder : J.W. Derksen **Afdeling** : Sociaal Domein 1

Openbaarheid : Openbaar m.i.v. verzending kennisgeving

Afstemming met : Jan Derksen, Marjanneke Wieringa, Inge Beekman, Dagmare van de Loosdrecht, Peter Noordeloos, Matthijs Hoogenboom

Samenvatting

Landelijke en regionale ontwikkelingen leiden er toe dat voor allerlei zorgproducten aanpassingen in tarieven plaatsvinden.

Voor de ambulante zorgproducten heeft een tarievenonderzoek plaatsgevonden. Het advies dat hieruit volgt leidt tot forse tariefstijgingen.

Voor de inkoop Verblijf jeugdzorg is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd gericht op passende, reële tarieven. De productbeschrijvingen en hierin vastgestelde kwaliteitseisen zijn de basis voor de nieuwe tarieven.

Beslispunten

1. *In te stemmen met het advies tarieven Ambulant Wmo en Jeugdwet met als ingangsdatum 1 april 2024*
2. *Bedenkingen mee te geven bij het advies tarieven Ambulant Wmo en Jeugdwet*
3. *In te brengen in het BCI en het AB dat uitgangspunt blijft de ingangsdatum per 1 juli 2024*
4. *De bijgevoegde kennisgeving aan de gemeenteraad toe te sturen*

Aanleiding

Tarieven ambulante zorgproducten

De gemeenten/regio's zijn bij het inkopen van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gehouden aan het betalen van een reële prijs. In het kader van de Wmo 2015 is deze verplichting reeds vastgelegd in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Reële Prijs¹. Voor Jeugdhulp volgt deze verplichting nu nog uit jurisprudentie, maar de AMvB Reële Prijs komt er naar verwachting in 2024 aan. Dit betekent dat gemeenten/regio's moeten kunnen onderbouwen en uitleggen hoe tarieven zijn opgebouwd, hoe deze tarieven kostendekkend worden geacht te zijn voor de gemiddelde aanbieder in de specifieke regio, en hoe meermaals afstemming met de markt heeft plaatsgevonden.

De aanleiding voor het onderzoek naar de kosten van ambulante zorgproducten is gelegen in de grote loonstijgingen in de sector de afgelopen drie jaar. Deze hebben tot gevolg gehad dat onze contractuele afspraken met betrekking tot de indexering deze stijging onvoldoende hebben gedekt.

Het college wordt gevraagd in te stemmen met het advies en met de ingangsdatum van 1 april 2024.

Kennisgeving

Ook in de tarieven Verblijf, Jeugdbescherming en Essentiële Functies treden ontwikkelingen op. Met deze kennisgeving willen wij uw gemeenteraad over alle hiervoor genoemde wijzigingen informeren.

Beoogd effect

Het college kent de onderbouwing van de voorgestelde nieuwe reële tarieven voor de ingekochte ambulante zorgproducten Jeugd en Wmo en heeft een indicatie van de financiële effecten hiervan voor de gemeente Westervoort. De portefeuillehouder neemt op 8 maart 2024 in de BCI een standpunt in dat gedragen wordt door het college. Ook zijn college en raad geïnformeerd over de ontwikkelingen op het vlak van inkoop van Jeugdzorg Verblijf, Essentiële functies en Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Argumenten

1.1 Het college wordt volledig geïnformeerd over de onderbouwing en uitkomsten van de tariefonderzoeken Ambulant Wmo en Jeugd inclusief de kritische toets

Op 7 juli 2023 heeft de Bestuurscommissie Inkoop Zorg van de Module Inkoop van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling MGR besloten tot de uitvoering van een onderzoek. Hiertoe is opdracht verleend aan Transitiepartners, een onafhankelijke partij met brede ervaring op het gebied van tarievenonderzoek. De basis voor het onderzoek betreft de huidige producten- en zorgvormstructuur zoals deze in 2020 is ingekocht.

1.2 Op 15 december 2023 is het adviesrapport over Ambulant Jeugd en Wmo aangeboden.

Uw college heeft de gemeenteraad in november 2023 geïnformeerd over de bijstelling van de tarieven Wmo en Jeugdwet. Besluitvorming vindt pas plaats nadat de regio nog een kritische toets heeft uitgevoerd op de geadviseerde tarieven. Daaruit volgt een uiteindelijk advies. Bij deze kritische toets kijken wij naar hoe de gehanteerde parameters zijn ingevuld en op welke plek deze in de berekening van uurtarieven zijn geplaatst, zodat de opbouw passend is bij de producten. De parameters zelf zijn landelijk identiek. De verwachting bij deze toets is dat de nu geadviseerde tarieven enigszins naar beneden kunnen worden bijgesteld. Bestuurlijke bespreking van het eindadviesrapport is gepland op 8 maart 2024 in het Regionaal Portefeuillehouders Overleg RPO Zorg en vervolgens in de Bestuurscommissie Inkoop Zorg, waar aansluitend advisering over de tarieven richting het Algemeen Bestuur van de MGR plaatsvindt.

1.3 Conform het mandaatbesluit inzake inkoop kan het Dagelijks Bestuur van de MGR SDCG het besluit nemen op basis van een eenduidig advies van de BCI Zorg.

Gezien de impact op de gemeentelijke begroting is het van belang dat het college wordt meegenomen in de onderbouwing van het onafhankelijke externe advies over de reële tarieven en de portefeuillehouder van advies kan dienen in diens rol als BCI lid. In dit verband zijn de leden van de BCI verzocht om het eigen college hierover te consulteren voordat een definitief advies gegeven wordt aan het AB. Hiermee worden alle overige leden van het college, waaronder het AB lid van de gemeente Westervoort (portefeuillehouder Financiën), tijdig betrokken en wordt de portefeuillehouder door het college gesteund in zijn in te nemen standpunt binnen de BCI. Het AB van de MGR Modulaire Gemeenschappelijke

Regeling is gemandateerd dit besluit te nemen namens de gemeenten in deze regeling. Het verlenen van een mandaat houdt in dat de gemeente de MGR machtigt om een bevoegdheid uit te oefenen in naam van en onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

2.1. De financiële impact van de uitkomsten van het Tariefonderzoek is groot

De kostenverhogingen hebben een forse invloed op de gemeentelijke begroting. Diverse ontwikkelingen spelen een rol in de stijging van de kosten.

Loonontwikkelingen en arbeidsmarkt leiden in combinatie met de Algemene Maatregel van Bestuur tot de opdracht voor het tariefonderzoek, met als uitkomst verhoging van tarieven. Het Rijk heeft de tarieven voor Jeugdbescherming verhoogd en heeft besloten tot de afbouw van gesloten jeugdzorg. Deze laatste ontwikkeling heeft geleid tot frictiekosten waar zorgaanbieders mee geconfronteerd worden bij het inrichten van kleinere woonvormen en de inzet van meer personeel. Dit alles zien we terug in de stijging van de kosten.

Hiermee zal rekening gehouden moeten worden bij de Voorjaarsnota 2024 en de Programmabegroting 2025.

2.2. Wat zijn de consequenties als er nu geen besluit wordt genomen?

Het college kan besluiten om bedenkingen mee te geven in de vergadering van de Bestuurscommissie Inkoop BCI en deze bedenkingen vorm te geven in de formulering van het eigen besluit. Consensus wordt bereikt in de BCI bij meerderheid van stemmen conform afspraak in de governance van MGR. Naast het tariefonderzoek is een kritische toets uitgevoerd waarvan de uitkomsten zijn opgenomen in het adviesrapport dat nu voorligt. Zorgaanbieders zijn betrokken bij het proces van het tariefonderzoek. In deze fase is het moment dat er een besluit genomen wordt.

In het geval van Verblijf ligt er een verplichting tot contractafsluiting. De juridische consequenties liggen op het vlak van het mogelijke toekomstige tekortschieten van het aanbod van jeugdhulp Verblijf, en de plicht van de gemeente om hierin te voorzien. Zorgaanbieders kunnen juridische stappen ondernemen wanneer een contract uitblijft, of buiten contractering een passantentarief hanteren. Dit tarief is vaak hoger.

2.2. Wat is er gebeurd met de “Second opinion” van gemeente Arnhem?

De bedenkingen die uit de “second opinion” naar voren gekomen zijn, zijn verwerkt in een tweede adviesrapport dat is opgesteld door het onafhankelijke bureau met bedenkingen uit de ambtelijke werkgroep. Gelet op deze nieuwe onderzoeken die eveneens nog ter bespreking staan op vrijdag 8 maart in de BCI die effect kunnen hebben op de tarieven (maximering bandbreedte) en het een en ander nog niet definitief is, is er op dit moment nog geen eenduidig besluit te nemen.

3.1. In het bestuurlijk overleg BCI is gesproken over 1 juli 2024 als ingangsdatum

Het college hanteert als uitgangspunt voor de ingangsdatum 1 juli 2024 en brengt dit standpunt in de vergadering van BCI in.

Het adviesrapport Tarievenonderzoek heeft oorspronkelijk als opleverdatum 1 januari 2024. Er is een interne check doorgevoerd op het adviesrapport Tarieven onderzoek die heeft geresulteerd in een tweede rapport. Hierdoor heeft besluitvorming ook vertraging opgelopen. Aanbieders hebben eerder al aangegeven financieel in de knel te komen met de oude tarieven. In de BCI wordt geadviseerd om bij de nieuwe tarieven ambulant te kiezen voor een tussenweg, namelijk 1 april 2024. Bestuurlijke afstemming en het bereiken van consensus is gepland op 8 maart in de BCI.

4.1 Met de kennisgeving wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken rond de tarieven en inkoop van Ambulant, Verblijf, Essentiele Functies en Jeugdbescherming, Jeugdwet

De ontwikkelingen in tarieven kennen diverse oorzaken. Voor de ambulante zorgproducten is de oorzaak gelegen in de uitkomst van het tarievenonderzoek.

Voor de producten Verblijf is sprake van een nieuwe contractering, waarbij de tarieven opnieuw worden vastgesteld. De contracten Verblijf lopen finaal af (er is geen verlenging mogelijk) op 1 juli 2024. Onder andere door verkleining van groepsgrootte, als gevolg van de opdracht in de Hervormingsagenda Jeugd, stijgen de kosten. Globaal worden we geconfronteerd van een toename in kosten op tarieven verblijf variërend van circa 0.5 - 4.2% (logeren – verblijf terrein zwaar). Met Verblijf wordt (tijdelijke) uithuisplaatsing bedoeld. Dit kan zijn op uiteenlopende plekken passend bij de problematiek, gezinssituatie en doelen en varieert van logeren, plaatsing in een pleeggezin of plaatsing in een gezinshuis, tot plaatsing op een terreinvoorziening.

4.2 De inhoud van de productomschrijvingen Verblijf komt voort uit het landelijke toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd.

Deze zijn in onze regio vertaald binnen het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd, de Gelderse verbeteragenda Jeugdbescherming en het Project Toekomsttuin. Deze inzet en kwaliteitsverbetering gaan leiden tot het correct uitvoeren van de Jeugdwet door gemeenten. De verwachting is dat deze kanteling gaat leiden tot minder zware en kortere trajecten, wat minder kosten met zich gaat meebrengen in de toekomst.

4.3 De nieuwe regionale inkoop Verblijf jeugd geldt tot 1 januari 2025 ook voor de zwaarste vormen van verblijf, de zogenoemde Essentiële Functies in de jeugdzorg.

De zogenaamde 'essentiële functies', de zwaarste en meest specialistische vormen van Verblijf, worden vanaf 2025 op bovenregionaal niveau, door de zeven Gelderse jeugdzorgregio's gezamenlijk, ingekocht. De bovenregionale contracten treden dan in de plaats van onze regionale contracten op de Essentiële Functies; bij de contracten voor de overige vormen van Verblijf verandert er dan niets. Deze bovenregionale inkoopprocedure loopt momenteel. Het kan zijn dat deze contractering leidt tot nieuwe, hogere tarieven voor deze zorgvormen. Met de financiële effecten daarvan vanaf 2025 is nu nog geen rekening gehouden.

4.4 Vanaf 2024 hebben we ook te maken met de invoering van landelijke tarieven Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Door het Rijk en VNG zijn landelijke tarieven overeengekomen in het kader van de werkdrukverlaging voor deze dienstverlening.

Kanttekeningen

1.1 Bij geen eenduidig advies van de BCI en uitblijven van een besluit, zou het risico ontstaan dat er onvoldoende zorg beschikbaar is omdat aanbieders zich terugtrekken en/of dat er door aanbieders juridische procedures worden gestart.

Het AB zal het besluit over het tariefonderzoek nemen op basis van een eenduidig advies van de BCI Zorg. Mocht de BCI onverhoopt niet tot een eenduidig advies kunnen komen, dan kan er geen besluit over nieuwe tarieven genomen worden. In dat geval blijven de huidige tarieven gehandhaafd, behoudens toepassing van de bestaande afspraken over indexering (i.c. +6,53% per 1 januari 2024). Dat zijn, gezien de inhoud van het onafhankelijke advies van Transitie Partners, vrijwel zeker geen reële tarieven conform de AMvB2.

Financiële paragraaf

Ravijnjaar 2026 (financiële onzekerheid)

Naast de effecten vanuit de tarievenonderzoeken hebben we vanaf 2024 ook te maken met de invoering van door het Rijk en VNG overeengekomen landelijke tarieven voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering in het kader van de caseloadverlaging voor deze dienstverlening. Bij gelijkblijvend gebruik leidt dit eveneens tot hogere lasten dan voorzien, omdat deze tariefwijziging slechts voor een deel (50/50) structureel gecompenseerd wordt door een hogere uitkering vanuit het Gemeentefonds. Het college blijft zich, verenigd in de 7 Gelderse Jeugdzorgregio's in Gelderland -actief inzetten om (via de VNG) te pleiten voor passende financiering vanuit het Rijk.

Deze ontwikkelingen zijn voor gemeenten die zich niet alleen in de financiële klem bevinden die het rijk hen heeft opgelegd, maar ook vanuit de grootste onzekerheid hun begrotingen moeten opstellen, onwenselijk. We krijgen meer taken en worden hiervoor onvoldoende of niet financieel voor gecompenseerd. Voorafgaand aan het tarief onderzoek is immers al duidelijk dat de tarieven niet lager zullen worden. Als gemeente hebben wij echter niet de keuze om op grond van financiële argumenten ten nadele van aanbieders af te wijken van het bieden van reële tarieven voor geleverde diensten. Er zal een onderzoek worden gestart naar de mogelijkheden rond gedifferentieerde tarieven.

Er zijn op de korte en lange termijn teveel onzekerheden om een reële poging te kunnen doen om het financiële effect van alle veranderingen voor te rekenen. Iedere berekening veronderstelt dan een bepaalde richting, spiegelt een niet bestaande zekerheid en die kunnen wij u niet bieden. De tarieven zoals deze nu voorliggen zijn tarieven inclusief indexatie van 6,53 %.

Volgens de nu uitgevoerde berekeningen zal vanaf 1 januari 2025 binnen een bandbreedte met de volgende bedragen rekening gehouden moeten worden:

	Min	Max
Verblijf	250.000	800.000
Jeugdbescherming	100.000	100.000
Jeugd ambulant	500.000	800.000
Wmo ambulant	350.000	550.000
Totaal	1.200.000	2.250.000

De gevolgen voor de gemeente Westervoort van de definitieve besluitvorming door het AB van de MGR SDCG zullen, zoals gebruikelijk, worden meegenomen in onze P&C cyclus. De financiële gevolgen hebben een structureel effect.

Participatie en communicatie

Het initiatief tot het tariefonderzoek is genomen door de MGR SDCG. Het tariefonderzoek maakt onderdeel uit van het Programmaplan (2023-2024) van de MGR dat na zienswijze van raden door het algemeen bestuur is vastgesteld.

De Bestuurscommissie Inkoop Zorg heeft op 7 juli 2023 besloten tot uitvoering van het onderzoek. De basis hiervoor betreft de huidige producten- en zorgvormstructuur zoals deze per 2020 is ingekocht.

Uitvoering

De portefeuillehouder zal over het tariefonderzoek Ambulant Wmo en Jeugdwet in de vergadering van de BCI van 8 maart 2024 zijn advies uitbrengen.

Bijlagen

Bijlage 1 – 201650202	Kennisgeving aan de gemeenteraad. Openbaar
Bijlage 2 - 201652405	adviesrapport Tarievenonderzoek Ambulant. NIET OPENBAAR